

GMP12 TESZT ADAPTÁCIÓS FOLYAMATA BESZÉDPRODUKCIÓS ZAVAROKKAL ÉLŐ ATIPIKUS FEJLŐDÉSMENETŰ GYERMEKEK SZÁMÁRA

T-9

Surányi Sára, Gál Franciska, Pintér Henriett

Semmelweis Egyetem Pető András Kar

Kulcsszavak: anyanyelvi nevelés; atipikus fejlődésmenet; GMP

A mozgásfejlődésükben elmaradást mutató gyermekeknél előfordulhatnak a nyelvi fejlődés zavarai, számos esetben nehéz feltárni a beszédprodukciónak késését. Az elmaradások folyamatosan fennállhatnak az expresszív beszéd mellett is; ezek megismerése csak erre irányuló teszteléssel mutatható ki. Ezen gyermekek valós kognitív képességeinek megítélése ugyanakkor feltételezhetően nem minden helyzetben mutat reális képet. Hazai viszonylatban a GMP diagnosztika méri többek között a beszédértés szintjét; azoknál, viszont, akik nem képesek verbális kifejezésre, a hallás utáni szövegértésük mérésére – eddigi tudásunk szerint – ez a teszt nem alkalmas. *Kutatásunk célja* a GMP12 hallás utáni szövegértést mérő alteszt verbális válaszait kiváltó képek validálása. A tesztet hat 4–6 éves atipikus fejlődésű gyermekkel próbáltuk ki: 1 BTMN, autizmus spektrumzavarral, 1 Crí du chat szindrómával, 1 hiperfenilalaninemia HPA typ.II-vel, 1 quadrispastikus szindróma, súlyos axiális hypotonussal, 1 mentális retardáció k.m.n.-nel, és 1 kevert specifikus fejlődési zavarral diagnosztizált. A gyermekek beszédértési szintjét TROG-H teszttel mértük fel: négyük eredménye korosztályuknak megfelelő szintű, kettőnél 1-2 éves késést mutatott. A kutatás mérőeszköze a GMP 12 teszthez tartozó, 3–7 évesek hallás utáni szövegértés hanganyaga, az ahhoz kapcsolódó 10 kérdés, és a kérdésekre adott 10 kép. Arra kerestük a választ, hogyan képesek a gyermekek a hallott meséhez kapcsolódó 10 kérdésre a képek alapján válaszolni. A gyermekekkel az eltérő beszédértésük miatt a 10 illusztrált kép felismerését gyakoroltattuk. Ezt követően vettük fel a GMP12 tesztet, gyermekenként külön-külön: elsőként meghallgatták a mesét CD lejátszóról, majd a kérdésekre a képek rámutatásával válaszoltak. A felvett vizsgálatokat videofelvételen keresztül két független értékelő elemezte: a gyermekeknél a mese hallgatásánál nem mutatkoztak a figyelem jelei, többek között nem vették fel a szemkontaktust a szakemberrel, továbbá nem fókuszáltak a mese mozzanataira. A kérdésre a választ 3–4 kép kiválasztásával, a helyes kép rámutatásával tehették meg a gyermekek. Az eredmények azt mutatták, hogy volt, aki egyáltalán nem mutatott a képekre, volt, aki több képre is mutatott, nála a képek nézegetése vontta el a figyelmet, volt, akinek a fókuszált figyelme volt korlátozott, mivel már a mesehallgatásnál elvesztette figyelmét. Kutatásunkban arra az óvatos következtetésre jutottunk, hogy a jelen vizsgálatunkban résztvevő gyermekeknél – csak hallás után, közvetítő eszközön keresztül, kizárólag az akusztikus figyelemre támaszkodva – a kérdésre adott válaszok képekkel támogatva ebben a vizsgálati helyzetben nem működnek. Kutatásunk következő részében ugyanezen gyermekekkel megismételjük az adaptált tesztet, ahol a mesét a logopédus fogja mondani így segítve a gyermekek figyelmének fenntartását. További kérdést vet föl, hogy mennyi támponttal mérhető a beszédprodukciónak zavarokkal küzdő gyermekek beszédértése.

Surányi Sára az Új Nemzeti Kiválóság Program ÚNKP-1-I ösztöndíjban részesülő hallgatója.